

Ammatillisen koulutuksen rahoitus- ja tutkintouudistus

Helsinki 6.6.2014

opetusneuvos Seija Rasku

seija.rasku@minedu.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Esityksen sisältö

- Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistaminen
- Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittäminen
- Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavien ja valmentavien koulutusten aseman ja sisällön selkiyttäminen

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Lähtökohdat

- Ammatillisen koulutuksen järjestäjien rahoitusta kehitetään niin, että se
 - muodostaa nykyistä selkeämmän kokonaisuuden
 - tukee nykyistä paremmin tutkintojen tavoitteita ja koulutusaikojen lyhentämistä
 - palkitsee koulutuksen laadusta ja laadun parantamisesta.
- Rahoitus myönnetään ja maksetaan edelleen suoraan koulutuksen järjestäjille.
- Ammatillisen tutkintotavoitteisen peruskoulutuksen rahoituksen enimmäisaika rajataan kolmeen vuoteen.
- Jatkossa maksetaan ensisijaisesti suorituksista ja tuloksista, ei opiskeluajasta.

Tavoitteena

- mahdollistaa joustavat ja yksilölliset koulutuspolut
- lyhentää opiskeluaikoja
- vähentää päällekkäistä koulutusta
- ohjata aikuiset, joilla aiempaa osaamista, lyhyempiin koulutusvaihtoehtoihin
- nopeuttaa jatko-opintoihin ja työelämään siirtymistä ja työelämässä tarvittavan osaamisen hankkimista
- ottaa huomioon eri kohderyhmien opetuksen ja ohjauksen tarpeet

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen kehittämisryhmä

- Taustalla hallitusohjelma, KESU 2011 - 2016, hallituksen puoliväli-istunto ja hallituksen rakennepoliittinen ohjelma.
- Toimikausi 16.9.2013 - 31.12.2014.
- Tehtävät
 1. Tehdä ehdotus ammatillisen koulutuksen **rahoitusjärjestelmän rakenteesta ja kehittämistarpeista.**
 2. Valmistella ehdotukset ammatillisen koulutuksen **rahoituksen määräytymisperusteiksi.**
 3. Selvittää rahoitusjärjestelmän uudistamisesta aiheutuvat **tietotarpeet ja tietojärjestelmien kehittämistarpeet** ja tehdä tarpeelliset ehdotukset rahoituksen edellyttämien tietojen saatavuuden varmistamiseksi
 4. Laatia **ehdotukset tarvittavista säädösmuutoksista, uudistusten toteutusaikataulusta sekä järjestelmän toimeenpanosta**

Uusi rahoitusmalli (1)

- Koulutuksen järjestäjän rahoitus määräytyisi kaikissa ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen muodoissa kolmen peruselementin perusteella:
 - 1. perusrahoitus**
 - 2. suoritukseen perustuva rahoitus**
 - 3. vaikuttavuusrahoitus**
- Koulutuksen järjestäjän rahoitus perustuisi pääosin opiskelijoiden suorittamiin tutkintoihin ja niiden osiin sekä toiminnan vaikuttavuuteen.
- Perusrahoitus toisi rahoitukseen ennakoitavuutta ja vakautta ja siinä otettaisiin huomioon sellaisia tekijöitä, joita suoritukseen ja vaikuttavuuteen perustuvassa rahoituksessa ei voida ottaa huomioon.

Uusi rahoitusmalli (2)

- Rahoituksen kustannuspohjasta luovutaan ja siirrytään talousarvion varaiseen rahoitukseen.
- Kustannustason muutokset otetaan huomioon indeksillä.
- Alakohtaiset kustannuserot otettaisiin edelleen huomioon koulutuksen järjestäjäkohtaisessa rahoituksessa.
- Erityisopetus, vailla toisen asteen tutkintoa olevat opiskelijat ja majoitettavat otettaisiin myös huomioon koulutuksen järjestäjäkohtaisessa rahoituksessa.
- **Hallituksen esitys 2014**
- **Uutta rahoitusjärjestelmää sovelletaan 2017 alkaen**

	Oppilaitos- muotoinen peruskoulutus	Oppis. peruskoulutus	Oppis. lisäkoulutus	Oppilaitos- muotoinen lisäkoulutus
Vaikuttavuusrahoitus	x%	x%	x%	x%
Työllistyminen, jatko-opinnot	x%	x%?		
Opiskelija/työelämäpalaute	x%	x%	x%	x%
Suorituksiin perustuva rahoitus	x%	x%	x%	x%
Tutkinnot	x%	x%	x%	x%
-Tutkinnot				
-Erytisopiskelijoiden lisärahoitus, laskennallinen				
Tutkinnon osat	x%	x%	x%	x%
-Tutkinnon osat				
-ilman 2.asteen tutkintoa olevat, laskennallinen				
Perusrahoitus	x%	x%	x%	x%
<u>Vakausosio</u>				
Opiskelijavolyymi, tutkintotavoitteinen	x%	x%	x%	x%
-Opiskelijavolyymi				
-Erytisopiskelijat				
Arvonlisävero yksityisille	x%	x%	x%	x%
	100 %	100 %	100 %	100 %
<u>Lisäosio</u>				
Valmentava ja valmistava koulutus	xx			
Erytinen koulutustehtävä erityisopetuks	xx			
Harkinnanvarainen korotus	xx			
Majoitus	xx			
Arvonlisävero	x%	x%	x%	x%

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittäminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Tutkintojärjestelmän tahtotila

- osaamis-
perusteisuus
- työelämä-
lähtöisyys
- reagointikyky
- selkeys
- johdon-
mukaisuus
- hahmottuminen
kokonaisuutena
- joustavuus
- valinnaisuus
- yksilölliset opinto- ja
tutkintopolut
- osaamisen
tunnistaminen ja
tunnustaminen

Muutosten voimaantulo

- **HE eduskunnalle 20.3.2014 (HE 12/2014)**
- Lait vahvistetaan 6/2014?
- Asetukset annetaan mahdollisimman pian lain voimaantulon jälkeen.
- Opetushallitus uudistaa tutkinnon perusteet ja muut määräykset
 - Valmistelu ja luonnosten kommentointi käynnissä.
 - Uudistetut perusteet ja määräykset annetaan mahdollisimman pian, kun lait ja asetukset on vahvistettu ja annettu.
- Koulutuksen järjestäjille aikaa uudistaa suunnitelmansa
- **Lait ja asetukset voimaan 1.8.2015**

Keskeiset muutettavat säädökset

- Laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998)
- Asetus ammatillisesta koulutuksesta (811/1998)
- Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998)
- Asetus ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (812/1998)
- Valtioneuvoston päätös tutkintojen rakenteesta ja yhteisistä opinnoista ammatillisessa peruskoulutuksessa (213/1999)
- Tutkintorakenneasetukset
 - Opetusministeriön asetus ammatillisista perustutkinnoista (216/2001)
 - Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetusta tutkintorakenteesta (693/2013)

Lain-
säädän-
nön
selkeyt-
täminen

Ammatillisten
tutkintojen
tutkintorakenne:
valmistelu ja
päättäminen

Tutkintojen
muodostuminen,
erityisesti
tutkintojen
eritteiset tutkinnon osat

Osaamisperusteisuuden vahvistaminen

Tutkintojärjestelmä osaamisen kehittämisen tukena

Ammatillisten
tutkintojen
määritelmät

Ammatillisten
perustutkintojen
mitoitusterusteet
(ammatillinen
peruskoulutus)

Tutkinnon
perusteet

Näyttötutkinnon perusteet
ELÄINTENHOITAJAN
AMMATTITUTKINTO
2009

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministe

Lainsäädännön selkeyttäminen

- **Lain nimeä täsmennetään:** laki ammatillisesta peruskoulutuksesta ja laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta
- **Terminologiaa yhtenäistetään ja täsmennetään.**
 - **tutkintorakennetta koskeva terminologia:** osaamisala, tutkintonimike
 - **tutkinnon peruste ja tutkinnon osa**
 - **osaamisperusteisuus huomioon**
- **Asetuksen- ja määräyksenantovaltuuksia tarkistetaan.**
 - Huomioidaan perustuslain vaatimukset.
 - Opetushallituksella määräyksenantovalta vain teknisluonteisissa asioissa.
- **Aikuiskoulutuslain viittaussäännöksiä selkiytetään.**

Tutkintojen laajuuden ilmaisutapa / mitoituserusteet

- **Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavassa perustutkinnossa mitoituserusteena osaamispisteet.**
 - Pohjautuvat ECVET-suositukseen ja sen mukaisiin ECVET-pisteisiin.
 - Korostavat osaamisperusteisuutta.
 - Edistävät osaltaan aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.
- **Näyttötutkinnoissa ei laajuusmittaa.**
 - Näyttötutkintojärjestelmän kehittämistyön yhteydessä arvioidaan tarve ottaa laajuusmitta käyttöön näyttötutkinnoissa.

Osaamispisteet (1)

PkL 12 §

- **Ammatillisen perustutkinnon laajuus 180 osaamispistettä (osp)**, jos ammattialaa koskeva sääntely sitä edellyttää, voi poikkeustapauksessa olla yli 180 osaamispistettä.
- Vuoden aikana keskimäärin saavutettu osaaminen vastaa 60:tä osaamispistettä.
- **Tutkinnon osien osaamispisteet** määräytyvät sen mukaan, mikä on niihin sisältyvän **osaamisen kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys** suhteessa koko tutkinnon ammattitaitovaatimukseen ja osaamistavoitteisiin.

Tutkinnon perusteet

PkL 13 § , AiL 13 §

Ammatillisen perustutkinnon perusteissa määrätään

1. **tutkintonimikkeet**
2. tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista sekä tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden laajuus osaamispisteinä
3. tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet sekä osaamisen arviointi.

Näyttötutkinnon perusteissa määrätään

1. ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osaamisalat
2. **tutkintonimikkeet**
3. tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista
4. tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arviointi.

Opetushallituksen määräykset

PkL 13 a §

Opetushallitus määrää lakia ja asetusta tarkentavasti

1. todistuksiin ja niiden liitteisiin merkittävistä tiedoista
2. opiskelijan terveydentilaa koskevista vaatimuksista
3. suunnitelmasta opiskelijoiden suojelemiseksi ja kurinpitokeinojen käyttämiseksi
4. osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mitoituksen periaatteista sekä arvosanojen muuntamisesta
5. kodin ja oppilaitoksen yhteistyön ja opiskelijahuollon keskeisistä periaatteista.

Tutkintojen muodostuminen

PkL 12 b § ja uusi valtioneuvoston asetus, AiL 12 c §

- Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettava ammatillinen perustutkinto sisältää

1. ammatillisia tutkinnon osia (135 osaamispistettä, joista 15 osaamispistettä voi olla vapaasti valittavia tutkinnon osia)
2. yhteisiä tutkinnon osia (35 osaamispistettä)
3. vapaasti valittavia tutkinnon osia (10 osaamispistettä).

- **Näyttötutkinnot** (perustutkinto, ammattitutkinto, erikoisammattitutkinto) **sisältävät vain ammatillisia tutkinnon osia.**
- Ammatillisiin tutkintoon tai siihen sisältyvään osaamisalaan sisältyy vähintään yksi pakollinen ammatillinen tutkinnon osa ja vähintään yksi valinnainen ammatillinen tutkinnon osa.

Yhteiset tutkinnon osat (35 osp)

PkL 12 b § ja uusi valtioneuvoston asetus

ammattillisen perustutkinnon muodostumisesta 3 §

- 1. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen**
(11 osaamispistettä)
- 2. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen**
(9 osaamispistettä)
- 3. Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen** (8 osaamispistettä)
- 4. Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen**
(7 osaamispistettä)

Uusi valtioneuvoston asetus ammatillisen perustutkinnon muodostumisesta 3 § ja 4 §

1. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen

(11 osp, kaikki osa-alueet pakollisia)

- äidinkieli
- toinen kotimainen kieli
- vieraat kielet

2. Matemaattis-luonnontieteellinen

osaaminen (9 osp, kaikki osa-alueet pakollisia)

- matematiikka
- fysiikka ja kemia
- tieto- ja viestintäteknikka sekä sen hyödyntäminen

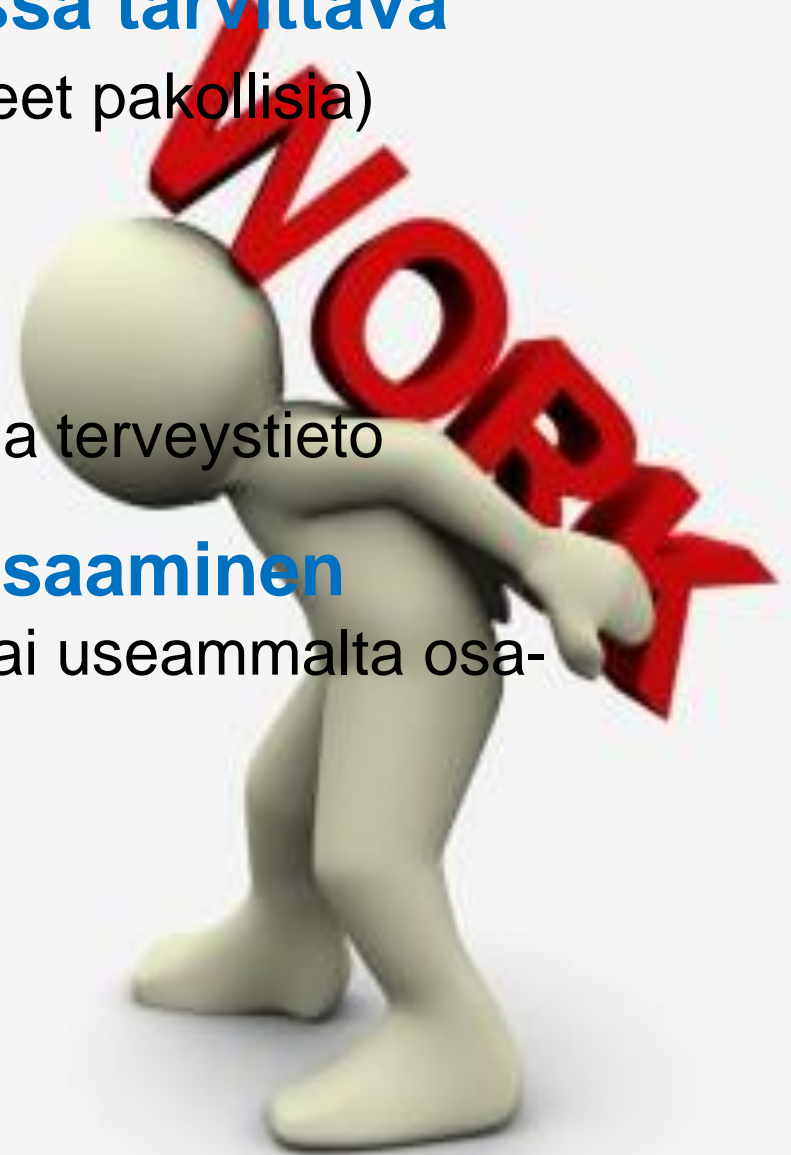
3. Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen (8 osp, kaikki osa-alueet pakollisia)

- yhteiskuntataidot
- **työelämätaidot**
- yrittäjäyys ja yritystoiminta
- **työkyvyn ylläpitäminen**, liikunta ja terveystieto

4. Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen

(7 osp, osaaminen voi olla yhdeltä tai useammalta osa-alueelta)

- kulttuurien tuntemus
- taide ja kulttuuri
- etiikka
- psykologia
- ympäristöosaaminen
- jokin kohtien 1 - 3 osa-alueista

Voimaantulo 1.8.2015

- **Perustutkinnon suorittajat:** Ennen lain voimaantuloa tutkinnon suorittamisen aloittaneet opiskelijat **siirtyvät suorittamaan tutkintoaan tämän lain ja sen nojalla annettavien säännösten ja määräysten mukaan.**
- **Ammatti- tai erikoisammattitutkinnon suorittajat:** Tutkinnon perusteiden muuttamisen jälkeen **kahden vuoden ajan oikeus suorittaa tutkinto loppuun niiden tutkinnon perusteiden mukaisesti, jotka olivat voimassa hänen aloittaessaan tutkinnon suorittamisen.**
- Opetushallituksen tulee muuttaa ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteet tämän lain mukaisiksi 1.8.2018 mennessä.

Merkittävimmät muutokset tutkinnon perusteissa (1)

- Mahdolliset tutkintonimikkeiden tarkistukset (OPH), joita tulee ilmeisesti vain muutama
- Tutkinnon muodostumissääntöjen tarkistaminen uusien säädösten mukaiseksi
- Opintoviikkojen korvaaminen osaamispisteillä ammatillisessa peruskoulutuksessa
- Uusien yhteisten tutkinnon osien uudistaminen ammatillisessa peruskoulutuksessa
- Työelämälähtöisyyden, osaamisperusteisuuden, joustavuuden ja valinnaisuuden vahvistaminen
- Terminologian tarkistaminen

Merkittävimmät muutokset tutkinnon perusteissa (2)

- Vain välttämättömät työelämän muutoksista johtuvat tutkintokohtaiset tarkistukset ammattitaitovaatimukseen
- Tulossopimuksen edellyttämät tarkistukset:
 - tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävien tavoitteiden lisääminen
 - työelämän pelisääntöjen tuntemusta ja yhteiskunnallista vaikuttamista koskevan osaamisen vahvistaminen
 - politiikan ja yhteiskunnallisen lukutaidon kehittymistä koskevat sisällöt
 - yrittäjyysosaamisen vahvistaminen
 - tieto- ja viestintätekniikan osaamisen vahvistaminen ja viestintävalmiudet - kansalliskielet
- Huippuosaamisen kehittämiseen liittyvä tutkinnon osa (valinnainen)

Lue lisää

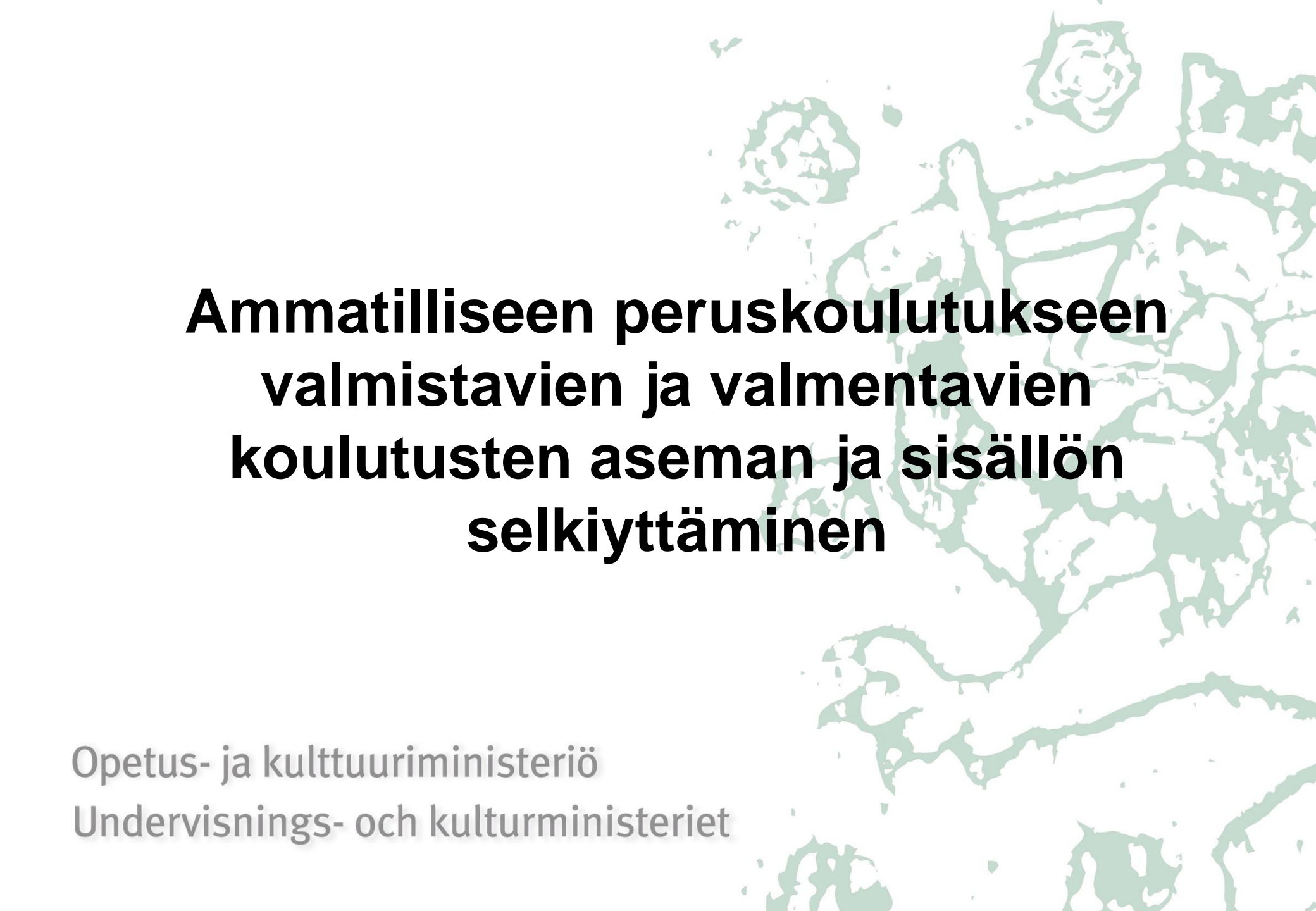
HE 12/2014: www.eduskunta.fi (asiasanahaussa asiasanaksi HE 12/2014)

Tutkinnon perusteiden muutokset:

http://www.oph.fi/ampe/tutkinnon_perusteet

TUTKE2-kehittämistyö:

<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/tutke/index.html>

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavien ja valmentavien koulutusten aseman ja sisällön selkiyttäminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Nykytila

- ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus
 - 20 - 40 ov
- vammaisille opiskelijoille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus
 - 20 - 40 ov, erityisestä syystä 80 ov (valmentava I)
 - 40 - 120 ov, jos ei mahdollisuutta siirtyä ammatilliseen perustutkintoon johtavaan koulutukseen (valmentava II)
- maahanmuuttajille järjestettävä ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus
 - 20 - 40 ov
- kotitalousopetus
 - 20 ov

Jatkossa kaksi valmentavaa koulutusta

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus

- ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus
- vammaisille opiskelijoille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus (1)
- maahanmuuttajille järjestettävä ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus
- kotitalousopetus
- oppisopimuskoulutuksen ennakkopaketti

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus

- vammaisille opiskelijoille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus (2)

Keskeiset muutettavat säädökset

Koulutusta koskeva sääntely

- Laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998)
- Asetus ammatillisesta koulutuksesta (811/1998)

Koulutuksen rahoitusta koskeva sääntely

- Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009)
- Valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1766/2009)

Valmentavat koulutukset

- **Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen** tavoitteena on
 - antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen hakeutumiseksi
 - vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto.
- **Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus**
 - sairauden tai vamman vuoksi erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille järjestettävää koulutusta
 - henkilökohtaisten tavoitteiden ja valmiuksien mukaista opetusta ja ohjausta.

Koulutusten laajuus ja kesto

- **Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus**
 - laajuus 60 osaamispistettä (1 vuosi), suoritusaikaa voidaan pidentää sairauden tai muun erityisen syyn vuoksi
 - voi mahdollisuuksien mukaan siirtyä
 - tutkintotavoitteiseen koulutukseen kesken valmentavan koulutuksen
 - valmentavaan koulutukseen kesken tutkintotavoitteisen koulutuksen
 - lisäpisteiden saaminen yhteishaussa edellyttäisi 30 osp:n suorittamista (nykyisin 20 ov)
- **Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus**
 - laajuus 60 osaamispistettä
 - suoritus aika 1 - 3 vuotta (osaaminen ”kertyy” hitaammin)
 - suoritus aika määräytyy opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden ja valmiuksien perusteella

Koulutuksen perusteet

- Koulutukset koostuvat pakollisista ja valinnaisista koulutuksen osista (vrt. tutkinnon osat).
- Opetushallitus laatii koulutuksen perusteet molempia valmentavia koulutuksia varten.
- Koulutuksen perusteissa määrätään
 - koulutuksen muodostuminen pakollisista ja valinnaisista koulutuksen osista
 - koulutuksen osien laajuus osaamispisteinä
 - koulutuksen osien osaamistavoitteet ja osaamisen arviointi.

Opiskelijaksi ottamisen perusteet

- Voimassa oleva AML 27 §:n mukaan voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö
 - joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän
 - muu henkilö, jolla koulutuksen järjestäjä katsoo olevan riittävät edellytykset koulutuksesta suoriutumiseen
- Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä lisäksi:
 - ei ole suorittanut aiemmin perusopetuksen jälkeistä tutkintoa tai valmistavaa ja valmentavaa koulutusta Suomessa tai vastaavaa tutkintoa ulkomailla
 - tavoitteena valmentavan koulutuksen jälkeen hakeutua suorittamaan ammatillista perustutkintoa
 - erityisestä syystä voidaan ottaa tutkinnon jo suorittanut, jos valmentavan koulutuksen suorittaminen on jatko-opintovalmiuksien hankkimiseksi perusteltua

Rahoitus 2015 - 2016

- VALMA
 - porrastetaan keskimääräistä yksikköhintaa
 - porrastuskertoimeksi laskettu 0,8 (yhdistyvien koulutusten vuoden 2014 yksikköhinnan laskentaperusteiden perusteella)
 - erityisopetuksessa korotus 47 %
- TELMA (ja VALMA erityisoppilaitoksissa)
 - vastaisi erityisoppilaitoksissa tai erityisen koulutustehtävän perusteella järjestettävän vammaisille suunnatun valmistavan koulutuksen rahoitusta
- Rahoitus 2017...?

Koulutuksen järjestämisluvat (1)

Tilanne 1.1.2014

- ammattistartti, lupa 46 kj:llä
- mamu-valmistava, lupa 54 kj:llä
- kotitalousopetus, lupa 71 kj:llä
- valmentava I, lupa 37 kj:llä
- valmentava II, lupa 6 + 6 kj:llä

- jokin lupa yhteensä 84 koulutuksen järjestäjällä, joista
 - 31 on lupa kaikkien kolmen valmistavan koulutuksen ja kotitalousopetuksen järjestämiseen
 - 26 on lupa vain yhteen valmistavaan tai valmentavaan koulutukseen tai kotitalousopetukseen

Koulutuksen järjestämisluvat (2)

- **Uudet luvat haetaan syksyllä 2014**, voidaan myöntää, kun laki vahvistettu (alkuvuosi 2015?)
- VALMA-koulutuksen parhaat järjestämisedellytykset sellaisilla koulutuksen järjestäjillä, joilla jo usean valmistavan koulutuksen lupa, huomioidaan lisäksi koulutuksen alueellinen saatavuus ja kattavuus
- TELMA-lupa vain erityisoppilaitoksille ja erityisopetuksen rajatun erityistehtävän perusteella

Aikataulu

- Lausuntokierros 28.5. - 27.6.2014
- Hallituksen esitys eduskunnalle syksy 2014
- Laki vahvistetaan loppuvuosi 2014
- Voimaan 1.8.2015 alkavan koulutuksen osalta